

mgr Kamila Kwiatkowska

Językowe i pragmatyczne kompetencje młodzieży polskiej ze Wschodu (na podstawie badań przeprowadzonych wśród studentów)

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Mazura

Streszczenie

Przedmiotem prezentowanych w pracy analiz są językowe i pragmatyczne kompetencje młodzieży polskiej ze Wschodu. Badaniom poddane zostały trzy grupy studentów z Ukrainy, Białorusi i Kazachstanu, uczących się na tzw. „roku zerowym” w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego.

Rozdział 1 zawiera informacje na temat celów i przebiegu badań prezentowanych w rozprawie oraz głównych kryteriów doboru grup badawczych. Opisane są w nim także narzędzia wykorzystane do zgromadzenia materiału analitycznego.

Rozdział 2 dotyczy kompetencji komunikacyjnych oraz sprawności językowych. W pierwszej części rozdziału przedstawiono koncepcje Noama Chomsky’ego i Della Hymesa, które dały początek dalszym badaniom nad kompetencjami użytkowników języka. W części drugiej omówiono różne ujęcia kompetencji komunikacyjnej oraz miejsce kształcenia i ewaluacji sprawności językowych we współczesnej dydaktyce języków obcych.

Rozdział 3 obejmuje problematykę błędów językowych, stanowiących ważne zagadnienie studiów nad procesem przyswajania języka obcego. Przedstawiono pojęcia *system*, *norma*, *uzus* oraz typy normy językowej. Omówiono także zjawisko transferu językowego, źródła błędów językowych oraz obecne w literaturze przedmiotu klasyfikacje i typologie błędów.

Rozdział 4 zawiera szczegółową charakterystykę grup badawczych, m.in.: kraj pochodzenia, wiek, płeć, wykształcenie, motywacja do nauki i źródła znajomości języka polskiego.

Rozdział 5 poświęcony jest analizie wyników testów biegłości językowej badanych studentów w zakresie trzech sprawności: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych oraz poprawność gramatyczna. Celem badania było przeanalizowanie przebiegu zmiany w zakresie poziomu kompetencji w obrębie poszczególnych sprawności. Dokonano tego poprzez porównanie wyników identycznego testu przeprowadzonego dwukrotnie: na początku i na końcu roku akademickiego. Analiza statystyczna połączona została z analizą jakościową: zwrócono uwagę na najczęściej pojawiające się błędy i przyczyny ich powstawania oraz przedstawiono płynące z analiz wnioski praktyczne.

Rozdział 6 prezentuje analizę realizacji wzorca gatunkowego podania. Pierwszą część rozdziału poświęcono miejscu podania w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Następnie dokonano charakterystyki wzorca gatunkowego podania i przeprowadzono pogłębioną analizę tekstów podań napisanych przez badanych studentów.

W *Zakończeniu* przedstawiono podsumowanie przeprowadzonych analiz oraz udzielono odpowiedzi na postawione na początku rozprawy pytania badawcze.

Kamila Kwiatkowska

28.07.2023 r.